

Sławomir Ropiak*

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)

ŚWIĘTE MISTYCZKI W POLSKOJĘZYCZNYCH PIEŚNIACH LITURGICZNYCH WEDŁUG *ŚPIEWNIKA KOŚCIELNEGO* PO 2020 ROKU

Streszczenie: W ogólnopolskim wydaniu *Śpiewnika Kościelnego* ks. J. Siedleckiego znalazło się dziewięć pieśni zadedykowanych ośmiu świętym mistyczkom Kościoła rzymskokatolickiego. Są to: *Ozdoba Sieny*, ŚK, s. 635; *O święta Rito*, ŚK, s. 656; *Święta Brygido przesławna*, ŚK, s. 691; *Trzymając lampę płonąca*, ŚK, s. 733; *Bóg otoczył tak Faustynę*, ŚK, s. 755; *Święta Małgorzata, powiernico Pana*, ŚK, s. 758; *Tereso, zwiastunko*, ŚK, s. 759; *Żyjąc, Tereso, umierasz*, ŚK, s. 760; *Przed Niepokalaną klęczysz*, ŚK, s. 790.

Wspólnym motywem we wszystkich pieśniach jest podkreślana wyjątkowa miłość mistyczek do Pana Jezusa, ożywiająca wiarę modlących się katolików i pobudzająca ich do większej gorliwości religijnej. Częstym motywem jest wspomnianie męki Pana Jezusa, którą głęboko przeżywają mistyczki. Dzięki tym treściom wzmacniany jest ofiarny charakter Eucharystii, będący fundamentem dojrzałej duchowości.

Słowa kluczowe: pieśni liturgiczne, mistycyzm, *Śpiewnik Kościelny* Siedleckiego, Hildegarda z Bingen, Brygida Szwedzka, Katarzyna ze Sieny, Rita z Cascii, Teresa od Jezusa, Małgorzata Maria Alacoque, Katarzyna Labouré, Faustyna Maria Kowalska.

Nauczanie ostatnich papieży wskazuje na potrzebę badania i pielęgnowania spuścizny świętych mężczyzn i kobiet, którzy swym świadectwem życia przyczynili się do rozwoju chrześcijańskich wspólnot i kultury starego kontynentu (Benedykt XVI, 2011, n. 10–13). Pozytywnym odzewem na rosnącą cześć, okazywaną świętym kobietom, jest zamieszczenie dziewięciu pieśni zadedykowanych ośmiu mistyczkom Kościoła rzymskokatolickiego w 41. wydaniu *Śpiewnika Kościelnego* ks. Jana Siedleckiego – zwanego *Śpiewnikiem Siedleckiego*. Ubogacenie liturgicznego repertuaru pieśniowego współbrzmi z postulatem o większe korzystanie z „kobiecego geniuszu” (por. Jan Paweł II,

---

* Adres: ks. dr hab. Sławomir Ropiak, prof. UWM, e-mail: slawomir.ropiak@uwm.edu.pl, ORCID: 0000-0002-4123-9902.

1988, n. 30). Należy też podkreślić, że jest to nowe zjawisko, gdyż w poprzednim stuleciu, w zbiorze ks. J. Siedleckiego, nie było ani jednego utworu uwzględniającego chrześcijanki, które osiągały najwyższy poziom zjednoczenia duchowego z Bogiem i przeżywały różnego rodzaju nadprzyrodzone zjawiska (zob. Filek, 1985, kol. 154n.).

Przedmiotem analizy teologicznej i omówienia w poniższym opracowaniu, będą pieśni ku czci następujących świętych kobiet: Hildegardy z Bingen, Brygidy Szwedzkiej, Katarzyny ze Sieny, Rity z Cascii, Teresy od Jezusa, Małgorzaty Marii Alacoque, Katarzyny Labouré oraz Faustyny Marii Kowalskiej.

Badanie tekstów w zaproponowanych śpiewach, po uprzednim, krótkim przedstawieniu świętej, ma na celu uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania: która z trzech cnót teologalnych jest najbardziej podkreślana u mistyczek; w czym wyraża się obłubieńczy charakter czczonych kobiet w ich relacji do Boga; co jest głównym przesłaniem ich duchowych przeżyć; w jaki sposób można określić odniesienie pieśni o świętych mistyczkach do liturgii? W podsumowaniu zostanie podjęta charakterystyka wspólnych i odrębnych treści o mistyczkach, w zreferowanych pieśniach.

Św. Hildegarda z Bingen, mądra panna z płonąca lampą

Św. Hildegarda, dziewica i doktor Kościoła (1098–1179), czczona liturgicznie 17 IX, jest najstarszą z mistyczek, którą uwzględnił redaktor aktualnie obowiązującego wydania *Śpiewnika Siedleckiego*. Należy ona do grona najwybitniejszych kobiet średniowiecznej epoki i zasłynęła jako wizjonerka, reformatorka, wykładowczyni, dietetyczka i znakomita lekarka znająca się na ziołach, poetka oraz kompozytorka (zob. Matusiak, 2003; Bafia, 2020). Tworzyła sztuki moralne i intrygujące do dziś, różnorodne kompozycje muzyczne (zob. Czepkowska, 2022), wyróżniające się emocjonalnością i mistycyzmem, co było czymś nowym w stosunku do zasad obowiązujących w chorale gregoriańskim (zob. Hudek, 2015; Wiater, 2023). Według jej teorii, muzyka ma ważne znaczenie w liturgii, gdyż jako modlitwa przybliża człowieka do zbawienia. Na samym początku stworzenia Bóg uczynił człowieka zdolnym do współbrzmienia z nadprzyrodzonym światem, ale ludzie poprzez grzech pierworodny stracili czystość głosu. Dopiero ochrzczeni mogą na nowo śpiewać razem z chórami anielskimi, gdyż jako członkowie Kościoła są włączeni w mistyczne ciało Chrystusa (por. Urbanek, 2023a).

Przystępując do charakterystyki tekstu *Trzymając lampę płonąca* (ŚK, nr 518, zwr. 1–5, s. 733–734) należy zauważyć, że ta pieśń nie jest ściśle związana z omawianą osobą. Św. Hildegarda była przekonana o swojej muzyce, jako

zapisie wizji Boga, ale żaden z jej utworów nie został wykorzystany do liturgii w języku polskim, mimo, że w 2012 r. ta święta została ogłoszona przez Benedykta XVI doktorem Kościoła katolickiego jako czwarta kobieta w historii Kościoła (zob. Urbanek, 2023b).

Śpiewając pieśń *Trzymając lampę płonąca* wierni dowiadują się o istnieniu teologalnej miłości. Wzorem dla każdej czystej dziewicy, domyślnie także dla Hildegardy, jest „Maryja, Matka Jezusa” (ŚK, nr 518, zwr. 4). Ta, która ukochała Boga i „przyczynia się za ludźmi” (zwr. 4), daje „dziewiczej przykład miłości” (zwr. 4). Poprzez cnotę czystości święta kobieta, w tym przypadku Hildegarda z Bingen, „zasłużyła” (zwr. 2) na szczególne wyróżnienie, „by Oblubieniec [ją] wybrał” (zwr. 2) oraz zapracowała na zjednoczenie z Bogiem. Stąd „już jedno z Panem stanowi[sz]” (zwr. 2). Nagrodą dla dziewicy jest także radość ze zbawienia, a z nią także „cieszy się niebo” (zwr. 2).

Oblubieńczy charakter relacji z Bogiem wyrażają słowa o płonącej lampie dziewicy (por. ŚK, nr 518, zwr. 1). Występuje tu wyraźne nawiązanie do przypowieści Jezusa Chrystusa o pannach roztropnych i nierozsądnych (Mt 25,1–12). W tym przypadku domyślnie Hildegarda jest zaliczona do grona mądrych kobiet, czuwających i usługujących Oblubieńcowi. Skutkiem prawidłowej postawy jest zjednoczenie z Bogiem więzami miłości (por. zwr. 2), gdyż „Chrystus, Król wiecznej chwały, / poślubił ciebie na zawsze” (zwr. 1). Nazwanie Chrystusa Królem odsyła do starotestamentalnego psalmu, który opisuje uroczysty, weselny orszak (por. Ps 45(44),15). Również wspomnienie w hymnie Maryi Matki Jezusa (ŚK, nr 518, zwr. 4) nawiązuje do godów w Kanie Galilejskiej (por. J 2,1–11).

W pieśni nie ma oryginalnych treści charakterystycznych dla stylu życia tej zakonnicy i jej mistycznych przeżyć. Katolicy, modlący się za przyczyną Hildegardy, ogólnie wzywają ją jako świętą nauczycielkę wiary: „a teraz ukaż nam drogę” (ŚK, nr 518, zwr. 3); orędowniczkę: „modlitwą broń nas od złego” (zwr. 3); oraz obrończynię: „pomóż mężnie odpierać / przebiegłe ciosy szatana” (zwr. 3).

Pieśń jest przeznaczona na Mszę Świętą z formularzem o św. Hildegardzie, jako muzyczne opracowanie hymnu na Jutrznie z Liturgii godzin. Nie jest to więc oryginalny tekst ułożony na cześć tej mistyczki, ale ogólny utwór zdedykowany jej z tekstów wspólnych o dziewicach (LG IV, s. 1561). Analogicznie, jak w Eucharystycznym kanonie (por. I ME), także w hymnie została wspomniana Najświętsza Maryja Panna, która „przyczynia się za nami” (ŚK, nr 518, zwr. 4). Jej orędownictwo przynosi ulgę „doli wygnańców” (zwr. 4). Rola Najświętszej Maryi Panny ukazana jest w konwencji zgodnej z nauczaniem Soboru o Błogosławionej Dziewicy (zob. KK, rozdz. 8). Pieśń kończy się doksologią typową dla liturgicznych tekstów wychwalających czystość wiernej miłości:

„Niech Bogu w Trójcy jednemu / na wieki będzie podzięka / za serca wierne i czyste, / żyjące tylko dla Niego” (ŚK, nr 518, zwr. 5).

Św. Brygida Szwedzka, mistrzyni z Bogiem przedziwnie złączona

Św. Brigida Szwedzka, zakonnica, patronka Europy (1303–1373) czczona liturgicznie 23 VII, urodziła się na zamku w Finstad koło Upsali. Od dziecięcych lat doświadczała mistycznych wizji, między innymi w wieku siedmiu lat ukazała się jej Matka Boża i złożyła na jej głowie tajemniczą koronę, trzy lata później przeżyła spotkanie z ukrzyżowanym Panem Jezusem, co wywołało w niej pragnienie umiłowania Go nade wszystko (zob. Kowalczyk, 2015). Wcześniej osieroconą Brygidę wydano za mąż w czternastym roku życia, co przyjęła jako wolę Bożą. Przez dwadzieścia osiem lat ofiarnie podejmowała zadania żony i matki, urodziła cztery córki i czterech synów. Jej mąż Ulf Gotmarsson wstąpił do zakonu cystersów w Alvastra, gdzie wkrótce zmarł (1344 r.) Owdowiała Brygida jeszcze bardziej zaangażowała się w życie apostołskie i służbę Kościołowi (por. Jan Paweł II, 1999, n. 4–5).

W słowach pieśni *Święta Brygido przesławna* (ŚK, nr 486, zwr. 1–4, s. 691–692) na pierwszy plan wysuwa się teologalna cnota miłości tej zakonnicy. Ta wyjątkowa święta jest „droga nam” (zwr. 4) i przez katolików „wielce kochana i czczona” (zwr. 1), gdyż „Boga nad wszystko kochała[ś]” (zwr. 2), „służąc Mu całym oddaniem” (zwr. 2), a „siła / Bożej miłości [ją] rwała” (zwr. 3).

Św. Brygida wyrażała swą miłość ku Bogu w praktykach religijnych i różnych ćwiczeniach duchownych, charakterystycznych dla średniowiecznej pobożności. Wędrowała do świętych miejsc w intencjach pokutnych: „wzdłuż i wszecz przemierzyła, / jako pątniczka wytrwała, / drogi pielgrzymie” (ŚK, nr 486, zwr. 3). Ona „w swoim życiu umiała[ś] / łączyć modlitwę z działaniem” (zwr. 2). Niezwykle cenioną formą nadprzyrodzonej miłości była posługa charytatywna, „dla ubogich wciąż miała[ś] / serce i ręce otwarte” (zwr. 3).

Mimo, że św. Brygida żyła w sakramentalnym małżeństwie, w pieśni *Święta Brygido przesławna* opiewa się elementy jej duchowości o charakterze oblubieńczym z Bogiem. Jej wyjątkowa miłość sprawiała, że była „z Bogiem przedziwnie złączona” (zwr. 1).

Osobista więź mistyczki z cierpiącym Jezusem Chrystusem została w pieśni przemilczana. Za to podkreślono, że Bóg ją „obdarzył obficie” (ŚK, nr 486, zwr. 1). W tym śpiewie ceniony jest sam fakt dialogu Świętej z Bogiem, bez wchodzenia w ich treść. Bóg, podobnie jak czyni to oblubieniec wobec oblubienicy, „swe tajemnice odsłaniał” (zwr. 1). „Jezus przed [nią] otworzył / Serca

swojego skarbnicę, / a przenajświętszy Duch Boży / obrał [ją] za powiernicę” (zwr. 2). Relacja Mistyczki do Boga była żywa i dynamiczna, silnie wpływająca na jej zewnętrzną aktywność. Sam Bóg pouczał ją, „kierował [jej] życiem, / ważne [jej] zlecał zadania” (zwr. 1).

Miłość Brygidy do Jezusa wyrażała się we wdzięczności i pragnieniu, by także inni ludzie otworzyli się na Odkupiciela. Jej dążeniem było pobudzić ludzi do umiłowania Chrystusa, „by rozgrzać świat ten nieczuły” (ŚK, nr 486, zwr. 4). W omawianej pieśni nie ma szczegółów dotyczących głównych przesłań i duchowych przeżyć mistyczki. Ogólnie stwierdza się, że Brygida została spuścizną ascetyczną, „z przeżyć swoich spisała[ś] / piękną niejedną nam kartę” (zwr. 3).

Z życiorysu św. Brygidy dowiadujemy się, że założyła klasztory, między innymi w Vadstena w Szwecji oraz w Rzymie, dając początek rodzinie zakonnej pod wezwaniem Najświętszego Zbawiciela („brygidki”). Do swej córki, św. Katarzyny, opatki pierwszego klasztoru, pisała listy o tematyce ascetycznej, dzieląc się osobistym życiem wewnętrznym (Bcz, 07–23a). Znalazło to echo w słowach pieśni, że Brygida była „gorliwą twórczynią / nowej zakonnej reguły, / życia głębszego mistrzynią” (ŚK, nr 486, zwr. 4).

Pieśń o św. Brygidzie nie ma znamion liturgicznych, lecz posiada cechy typowe dla pobożności ludowej (zob. IoMK 2017, p. 5d). Słowa skierowane do tej mistyczki należą do grupy śpiewów błagalnych o orędownictwo: „Wspomóż swoimi prośbami / rzesze, co w ślady twe idą, / módl się do Boga za nami” (ŚK, nr 486, zwr. 4).

Św. Katarzyna ze Sieny, orędowniczka zgody i pokoju

Katarzyna ze Sieny, dziewica i doktor Kościoła, patronka Europy (1347–1380), czczona liturgicznie 29 IV, to włoska mistyczka, pochodząca z wielodzietnej mieszczańskiej rodziny. Wyrosła w średniowiecznej, dominikańskiej duchowości. Od dzieciństwa była obdarzona wieloma nadzwyczajnymi łaskami i prowadziła kontemplacyjny tryb życia. Jako dwudziestoletniej dziewicy ukazał się jej Chrystus i objawił szczególną miłość przez mistyczny symbol małżeńskiego pierścienia. Pielęgnowała na modlitwie głębokie, osobiste zjednoczenia z Bogiem poza murami klasztoru, ale w ukryciu w „celi wewnętrznej”. Posłuszenie przyjmując Boże natchnienia, wykazała się niezwykłą aktywnością apostołską. Podejmowała istotne problemy kościelne i społeczne (por. Jan Paweł II, 1999, n. 6–7).

W pieśni *Ozdoło Sieny* (ŚK, nr 443, zwr. 1–5, s. 635–636) cnota miłości Katarzyny została ukazana na tle burzliwej epoki. „W trudnej epoce przyszło [jej] pracować, gdy brat na brata swą gotował broń” (zwr. 3). W warunkach

wzajemnej niezgody, trudno o uczuciową formę okazywania swej serdeczności, ale w pieśni podkreślona jest miłość Katarzyny. Wyrażała się ona w wielkim zaufaniu Bogu i w okazywaniu miłosierdzia wszystkim bliźnim (zwr. 4). Wymienione są piękne cechy jej mądrej miłości, wrażliwej na zło i przeciwstawiającej się wszelkim postawom wrogości. Znalazło to echo w słowach prośby: „I nas wśród mroków swą mądrością prowadź, / przed nienawiścią i niewiarą chron!” (zwr. 3). Nadprzyrodzona miłość Katarzyny wypływała z jej świętości. Kochając Boga zachęcała ludzi do zgody i wprowadzała pokój (por. zwr. 4). Postępowała zgodnie z biblijnym nauczaniem (por. Mt 5,7–9; 1 Kor 13,4–7; Ga 5,22; 2 P 1,5–7). W tym uważnym słuchaniu Słowa Bożego i wypełnianiu go, najpełniej wyrażał się jej obłubieńczy charakter relacji z Chrystusem. „Ducha Bożego światłem napełniona / zgłębiała[ś] prawdę Ewangelii słów” (ŚK, nr 443, zwr. 2).

Z życiorysu św. Katarzyny dowiadujemy się, że w wieku 7 lat złożyła Bogu w ofierze swoje dziewictwo i konsekwentnie pielęgnowała pokutne życie, początkowo w rodzinnym domu, a później od 1363 roku we wspólnocie Sióstr od Pokuty św. Dominika w Sienie (tercjarek). W omawianej pieśni nie ma odniesień do surowych praktyk ascetycznych stosowanych przez św. Katarzynę, które ukształtowały ją jako dojrzałą mistyczkę, takich jak: rezygnacja w wszelkich przyjemności, samotniczy tryb życia, wyczerpujące posty, ograniczanie snu, biczowanie się do krwi, wielogodzinne modlitwy oraz nocne czuwania, na których z dużą żałyłością rozmawiała z Chrystusem i Matką Bożą. Przemilczane są także nadzwyczajne łaski jakie otrzymała, to jest obrączkę na palcu, trwały znak mistycznych zaślubin z Chrystusem Panem oraz stygmaty Jego Męki w postaci krwawych promieni (por. Bcz, 04–29). W pieśni ku czci św. Katarzyny odniesiono się tylko do skutków jej bogobojnego życia, w którym trudziła się, „aby wiary ziarno / weszło i hojny przynosiło plon” (ŚK, nr 443, zwr. 5). Główne przesłanie dla współczesnych katolików sprowadza się do naśladowania jej we wprowadzaniu „zgody i pokoju” (zwr. 4). Katarzyna wychwalana jest jako święta i wybitna kobieta. Będąc obywatelką Sieny, jest tego miasta „ozdobą” (zwr. 1). Ponadto, do niej jako patronki Starego Kontynentu, katolicy śpiewają: „do ciebie prośby lud Europy śle” (zwr. 1). Czczona jest także jako opiekunka społeczności wierzących, którzy wołają: „miej nas w opiece” (zwr. 1).

Św. Katarzyna żyła tylko 33 lata, ale pozostawiła po sobie wiele cennych pism natchnionych wiarą i miłością, które kierowała do osób odpowiedzialnych za życie społeczne, między innymi do papieży. Współcześnie, nadal uznawana za moralny autorytet, pełni rolę nauczycielki i wychowawczyni, czego wyrazem są słowa: „Przemów dziś, święta Katarzyno, do nas, / swymi pismami i przykładem mów!” (zwr. 2).

Omawiana pieśń *Ozdobo Sieny* należy do grupy kompozycji charakteryzujących pobożność ludową. Wymiar nadprzyrodzony wynika z wiary modlących się, którzy troszczą się o zbawienie i zanoszą swe pragnienie w wezwaniu: „duże niech nie giną” (zwr. 1). Brakuje tu odniesień trynitarnych i eucharystycznych. Można tylko wskazać na ogólny wymiar komunijny (zob. Gogoła, 2003, s. 315) oraz elementy sugerujące związek z liturgią. Są to: eschatologiczna perspektywa ludzkiej egzystencji w słowach „spraw, niech nas ziemską nie usidli marność, / prowadź za sobą przed Wiecznego tron!” (zwr. 5) oraz błaganie „niech nas wspomaga wstawiennictwo twe!” (zwr. 1).

Św. Rita z Cascii przyjmująca „cierpień krzyż”

Margherita Mancini, z domu Lotti, znana jako Rita z Cascii, zakonnica (ok. 1380–1457), czczona liturgicznie 22 V, to włoska święta, która żyła w Umbrii. W młodości została żoną i matką. Ofiarnie służyła rodzinie, cierpliwie znosząc przykrości i cierpienia. Wstąpiła do klasztoru augustianek, po śmierci męża i dwóch synów. Pozostawiła po sobie świadectwo heroicznej miłości do umęczonego Chrystusa, jednocząc się z Nim w cierpieniu i wytrwałej pokucie (zob. MRd, s. 19).

Powyższe, ogólne informacje, dotyczące życia tej mistyczki, znajdują odzwierciedlenie w tekście pieśni *O święta Rito* (ŚK, nr 460, zwr. 1–4, s. 656–357). W nakreślonym obrazie św. Rity, jej cnota miłości realizowana jest w kontekście wydarzeń rodzinnych. Tak więc, św. Rita, to „matk[oa] kochająca” (zwr. 1). Jej miłość wyrażała się w cierpieniu (zwr. 2) i w trosce o dzieci (zwr. 3).

Pasyjny charakter oblubieńczej miłości św. Rity względem Boga ukrywa się za zwrotami: „oblubienico droga” (ŚK, nr 460, zwr. 3) i „panno bolejąca” (zwr. 2) [mimo, że była wdową ?!]. Wprawdzie Rita złożyła ślub czystości jako zakonnica, ale dziewicą nie była, gdyż wcześniej była mężatką i matką dzieci (zob. Bcz, 05–22a). Przez konsekrację św. Rita stała się znakiem oblubieńczej miłości Chrystusa i Kościoła (zob. Jan Paweł II, 1996, p. 7). W akcie bezinteresownej miłości przyjęła od Umęczonego Jezusa „cierpień krzyż” (zwr. 2).

Wskazując na główne przesłanie w pieśni *O święta Rito*, które wynika z duchowych przeżyć tej włoskiej mistyczki, należy zauważyć powtarzający się motyw cierpiącej matki i pobożnej kobiety. Pieśń ku czci św. Rity nieco odbiega treścią od pozostałych utworów. Skomponował ją Jerzy Liber, długoletni organista w parafii św. Rity w Nowym Sączu (Malec-Suwara, 2019, s. 70). Jako człowiek świecki, ułożył tekst charakteryzujący się pobożnością ludową. Autor tekstu ukazał św. Ritę jako kobietę mocno doświadczoną przez życie, „która zna[sz] co rozpacz i co trud” (zwr. 1).

Obraz Rity nakreślony przez kompozytora, to święta, która „ukazuje[*sz*] wielkość Bożych łask” (zwr. 4); zatroskana opiekunka, która jako duchowa matka „dziatkom swym gotuje[*sz*] lepszy los” (zwr. 3); to także kochająca wychowawczyni młodego pokolenia, przed którą „dziś młodzież dorastająca, / pokornie składa swoich marzeń stos” (zwr. 3); oraz mądra nauczycielka, która „uczy[*sz*] nas jak przyjąć” cierpienia (zwr. 2).

Treść pieśni w porównaniu z tekstami liturgicznymi ma walor uzupełniający i pouczający. Niewiele bowiem można dowiedzieć się o św. Rycie, zarówno z tekstów własnych w Mszałe Rzymskim jak i Liturgii godzin, które wydrukowano dopiero w dodatkowych opracowaniach (zob. LGd, s. 155–157). Ludowy charakter pieśni wzmacniają wielokrotne prośby: „O święta Rito, orędowniczko nasza!” (ŚK, nr 460, zwr. 4); „upraszaj nam wszelkie łaski u Boga / i wskaż ścieżkę do niebieskich wrót” (zwr. 1); „Wybłagaj nam u wszechmocnego Ojca, / byśmy umieli iść ku tobie wzwyż” (zwr. 2); „Swym wstawiennictwem u naszego Pana, / wyprasza pomoc przez twej chwały blask” (zwr. 4). W zaproponowanym śpiewie brakuje końcowej doksologii. Główne cechy św. Rity, które wspomniane są podobnie w liturgii, jak i w pieśni, to mądrość w życiu i mężne dźwiganie swojego krzyża, płynące z uмиłowania cierpiącego Chrystusa (por. *Kolekta*, MRd, s. 19).

Małgorzata Alacoque – święta od Serca Jezusowego

Małgorzata Maria Alacoque, dziewica (1647–1690), czczona liturgicznie 14 X, jest francuską mistyczką. Od dzieciństwa przejawiała wyjątkową miłość do Jezusa Chrystusa, któremu złożyła ślub dziewictwa już w wieku czterech lat. Z racji słabego zdrowia dopiero w dwudziestym czwartym roku życia wstąpiła do klasztoru Sióstr Nawiedzenia w Paray-le-Monial. Prowadziła bogate i intensywne życie wewnętrzne. Doznawała pouczeń dotyczących kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa, który sam się jej objawiał (zob. Bcz, 10–14b).

W pieśni *Święta Małgorzato* (ŚK, nr 538, zwr. 1–4, s. 758–759) nadprzyrodzona miłość tej mistyczki przejawiała się w jej odpowiedzi danej Bogu na otrzymane tajemnice: „Oto Serce, które ludzi ukochoło, / a wdzięczności od nich doznaje tak mało” (zwr. 2). Miłość Małgorzaty ma charakter ekspiacyjny. Reakcja tej świętej na usłyszane „orędzie” (zwr. 2), to oddanie się Panu, „aby przez [nią] rosła Zbawiciela chwała” (zwr. 2). Autor tekstu podziwia u mistyczki „miłość i pokorę” (zwr. 3).

Oblubieńczy charakter relacji Małgorzaty z Bogiem zrealizował się w jej zakonnych ślubach, lecz w pieśni ten eklezyjalny wymiar został przemilczany. W stosunku do mistyczki podkreślono, że została „powiernicą” Pana (zwr. 1).

Cechą, charakteryzującą zażyłość między dziewicą poświęconą Jezusowi Chrystusowi a Bogiem, są wyjątkowe łaski, gdyż poznała „miłości skarbnicę!” (zwr. 1). Jezus w mistycznym zjednoczeniu objawił jej „Boskie tajemnice” (zwr. 1).

Tekst pieśni poucza o głównym przesłaniu wynikającym z duchowych przeżyć tej wyjątkowej „Apostołk[oi] Pana” (zwr. 3). Otrzymała zadanie szerzenia kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa, co mocno podkreślają słowa: „Ty do wielkiej sprawy byłaś powołana” (zwr. 1). W pieśni jest bardzo mocno podkreślana symbolika serca. Chrystus Pan, który objawił Małgorzacie „Serce swe najświętsze” (zwr. 1) zapragnął „byśmy w każdej chwili” je czcili (zwr. 3) i „poznali głębię tej miłości” (zwr. 4). Święta Małgorzata wypełniła otrzymane polecenie nie tylko przekazując orędzia dotyczące okazywania czci Najświętszemu Sercu Jezusowemu, ale także sama stała się „wzorem” miłości i pokory dla modlących się do niej (por. zwr. 3).

Związek omawianej pieśni z liturgią jest słaby, można by określić jako domyślny. Brak doksologii, a utwór skierowany jest do Świętej, traktowanej jako pośredniczki i orędowniczki. Wyraźnie wskazują na to modlitwy: „Uproś nam u Boga, byśmy w każdej chwili / Serce Jezusowe w sercach naszych czcili” (zwr. 3) oraz „Niech twa prośba sprawi, święta Małgorzato, / by nas Bóg uchronił przed wieczną zaturą!” (zwr. 4). Pośrednio wspomniany tu kult Najświętszego Serca Pana Jezusa zakłada i ukierunkowuje na ofiarny i zbawczy charakter Mszy świętej. Ogólnie jednak tę pieśń, z racji samych słów, należy zakwalifikować jako śpiew kościelny, co także sugeruje pragnienie: „Niech poznają wszyscy głębię tej miłości, / dzięki której Jezus zgładził nasze złości” (zwr. 4).

Św. Teresa od Jezusa zraniona miłością Chrystusa

Teresa de Cepeda y Ahumada, (1515–1582), to hiszpańska karmelitanka i mistyczka znana jako św. Teresa od Jezusa, dziewica i doktor Kościoła, czczona liturgicznie 15 X. Pochodzi z zamożnego, szlacheckiego rodu w Avila. Od dzieciństwa ukochała Chrystusa. Pod wpływem hagiograficznych lektur, w wieku siedmiu lat planowała z młodszym bratem wyprawę misyjną do Afryki, aby tam ponieść śmierć męczeńską (zob. Bcz, 10–15a). W jednej z pieśni znajduje się wspomnienie tego wydarzenia. Teresa od najmłodszych lat tak ukochała Jezusa Chrystusa, że pragnęła „krew swą przelać dla Niego” (ŚK, nr 539, zwr. 1). Po nieudanej podróży założyła w rodzinnym ogrodzie samotnię, aby tam naśladować pokutników i pustelników. Osierocona przez matkę w dwunastym roku życia wychowywana była przez augustianki, a mając dwadzieścia lat wstąpiła

do karmelitańskiego zakonu. Dojrzewając wewnętrznie przyczyniła się do reformy zakonu karmelitów bosych (żeńskich i męskich). Założyła siedemnaście klasztorów, pozostawiła bogatą literaturę, dotyczącą życia wewnętrznego (zob. Benedykt XVI, 2012, s. 5n).

W obydwóch pieśniach, na cześć św. Teresy od Jezusa: *Tereso, Boga zwiastunko* (ŚK, nr 539, zwr. 1–6, s. 759–760) oraz *Żyjąc, Tereso, umierasz* (ŚK, nr 540, zwr. 1–5, s. 760–761) opiewana jest jej wyjątkowa i nadzwyczajna miłość ku Bogu. Heroiczność jej cnót wyraża się w pragnieniu cierpienia z Chrystusem i śmierci, aby w pełni zjednoczyć się z Nim: „śmierć dla ciebie jest słodsza, / cierpienie bardziej pociąga” (ŚK, nr 539, zwr. 2).

Liczne, poważne choroby i dolegliwości ukierunkowywały Teresę na życie wewnętrzne. Miłość Teresy do Boga przejawiała się w zaufaniu Opatrzności i cierpliwym znoszeniu bolesnych doświadczeń. W wieku dojrzałym całkowicie oddała Bogu „swą duszę i serce” (nr 540, zwr. 1) i jako „ofiara miłości” (nr 539, zwr. 5) przylgnęła „sercem do Pana” (nr 539, zwr. 5). Nadprzyrodzona miłość Teresy charakteryzowała się głównie w czystości i świętości „jak czystej gołąbki” (nr 539, zwr. 3).

Oblubieńczy charakter relacji św. Teresy z Bogiem wyraża stwierdzenie: „Już słyszysz głos Oblubieńca: / o siostró” (nr 539, zwr. 4). Pojawia się tu aluzja do Pieśni nad Pieśniami, co zgodne jest z tradycją Kościoła w stosunku do dziewięciu poświęconych Bogu (por. PnP 2,8n).

Autor hymnu *Tereso, zwiastunko* nawiązał do jej pobytu w „Karmelu”, z którego została wezwana „na ucztę godów Baranka” (ŚK, nr 539, zwr. 4). W obu pieśniach przemilcza się jednak ogrom niezwykle trudnych faktów z działalności św. Teresy związanych z reformą zakonu i tworzeniem klasztorów według nowej reguły. Są tylko ogólne stwierdzenia: „Życie zbyt długie i gorzkie wygnanie, / zbyt ciężkie brzemie, które cię przygniata; / tylko nadzieja jest twoim pokarmem” (ŚK, nr 540, zwr. 2).

Główne przesłanie omawianych śpiewów koncentruje się na duchowych przeżyciach św. Teresy. Można nawet stwierdzić, że zarysowuje się pewna fascynacja nadzwyczajnymi łaskami i jej mistycznym cierpieniem (zob. Bartocha, 2021, s. 315–319). Ze słów pieśni dowiadujemy się, że Teresa „umiera[sz] zraniona / miłością Pana, który [w niej] mieszka” (ŚK, nr 540, zwr. 1). Rozmodlona Teresa jest „żarem palona tęsknoty nad siły, / co dzień czekając na odejścia chwilę” (nr 540, zwr. 3). Nadzwyczajnym przeżyciem Teresy jest zranienie jej serca „grotem serafina, / w ogniu miłości, mocniejszej od śmierci” (nr 540, zwr. 4). Cierpienie w ekstazie jest tak wielkie, że Teresa „śmierć już przeżywa[sz], by złączyć się z Bogiem, / lecz tym umiera[sz], że umrzeć nie może[sz]” (nr 540, zwr. 3).

Konanie św. Teresy opisane jest jako „słodkie” wydarzenie i końcowy akt oddania w miłości: „umierasz grotem zraniona / miłości Boga twojego” (nr 539,

zwr. 2); „Przyszła już wreszcie ostatnia godzina, / przebite serce grotem serafina, / w ogniu miłości, mocniejszej od śmierci, / znalazło pełnię Bożego pokoju” (nr 540, zwr. 4).

Kościół dostrzega pomoc w Teresie i ucieka się do niej „na drodze wiodącej” do świętości (por. nr 540, zwr. 5). Katolicy modląc się do wyjątkowej Patronki, mogą brać z niej przykład i uczyć się ożywiania nadziei chrześcijańskiej w trudach doczesnej ziemskiej egzystencji, gdy wydaje się, że życie jest „zbyt długie i gorzkie wygnanie”, a „ciężkie brzemie [...] przygniata” (por. nr 540, zwr. 2).

Po śmierci Teresy, jej „dusza w niebo wzleciała, / by tam zamieszkać na zawsze / w przybytku Bożej świętości” (ŚK, nr 539, zwr. 3). Odtąd dołączyła do grona zbawionych i cieszy się obecnością Jezusa, który jest „szczęście[m] wybranych” (nr 539, zwr. 6), a „dziewicze chóry [Go] wielbią; / śpiewając pieśni weselne / na wieki sławią [Jego] miłość” (nr 539, zwr. 6). W ten sposób postać Mistyczki została włączona w nurt uwielbiania Boga i eschatologicznej zapowiedzi „godów Baranka” (nr 539, zwr. 4). Jako dopowiedzenie należy nadmienić, że wśród karmelitanek znany jest utwór rozwijający motyw uczt (zob. *Rozkoszną ucztą mnie raczysz*, CD 2014, s. 13). Związek obu omawianych pieśni z liturgią jest oczywisty, gdyż tekst pochodzi z hymnów (LG IV, s. 1270–1271). Zjawisko to jest znane w polskiej praktyce muzycznej i kościelnej (zob. Janus, 2020, s. 282–283). Konsekwencją tego są doksologie wieńczące oba utwory: „Chwała niech będzie na niebie i ziemi / naszemu Bogu w Trójcy jedynemu” (ŚK, nr 540, zwr. 5).

Św. Katarzyna Labouré, powiernica Maryi bez grzechu poczętej

Katarzyna Labouré, dziewica i zakonnica (1806–1876) jest czczona liturgicznie 28 XI. Jej postać odbiega w swej duchowości od pozostałych mistyczek. Na duchowość tej francuskiej szarytki miały silny wpływ objawienia maryjne, których doświadczyła w dwudziestym czwartym roku życia, gdy odbywała nowicjat w macierzystym domu Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Paryżu, przy ul. Rue du Bac (Bcz, 12–31a). Duchowość reprezentowana przez tę mistyczkę i wizjonerkę wpisuje się w nurt inspirowany prywatnymi objawieniami i rozkwitem mariologii chrystopotypicznej, ukoronowanej dogmatami: Niepokalanego Poczęcia i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (zob. BF, n. 524–528; 1083–1086).

W pieśni *Przed Niepokalaną klęczysz* (ŚK, nr 564, zwr. 1–5, s. 790–791) ukazana jest osoba św. Katarzyny w perspektywie jej przeżyć mistycznych. Również u tej świętej dostrzega się dominującą rolę miłości. Ta teologalna cno-

ta rozmodlonej zakonnicy znalazła wyraz w pragnieniu i pełnieniu woli Bożej. Z analizy tekstu pieśni wyłaniają się wnioski, że miłość św. Katarzyny ku Bogu wyrażała się w słuchaniu głosu Pana (zwr. 2) i w wierności Bożej woli (zwr. 3). W codzienności życia zakonnego pełniła posługę miłosierdzia wobec chorych, pracując w paryskim hospicjum, co zresztą było zgodne z charyzmatem jej żeńskiego, katolickiego stowarzyszenia życia apostołskiego (zob. Rakocy, 2015, s. 50n). Echo aktywnego zaangażowania św. Katarzyny znajduje się w słowach pieśni, jednoznacznie określających ją jako świętą siostrę miłosierdzia i wzór „życia ukrytego” (ŚK, nr 564, zwr. 3) oraz w stwierdzeniach, że serce swe dawała Bogu, a ręce swe uświęcała pracą (zwr. 5) „w trudach życia codziennego” (zwr. 3).

Postawa św. Katarzyny nacechowana jest kontemplacją. To „wierna sług[a] Matki Niebios” (zwr. 2), „powiernica w szept Maryi zasłuchana” (zwr. 2). Na wzór Najświętszej Maryi Panny jest też „pokorna” (zwr. 2) i słuchająca „głosu Pana” (zwr. 2). Oblubieńczy charakter relacji z Bogiem Katarzyny Labouré wynika z racji jej ślubów zakonnych. Zastosowany w pieśni zwrot: „święta siostra” (zwr. 3), pośrednio wskazuje na ten nadprzyrodzony wymiar konsekracji i dziewiczej miłości, zgodnie z ogólnym nauczaniem Kościoła (zob. Jan Paweł II, 1996, p. 7, 22, 105).

Główne przesłanie duchowych przeżyć św. Katarzyny sprowadza się do zachęty, by tak jak ona ufnie wznosić oczy ku Matce Bożej i w Jej dłonie powierzać swój los (zwr. 1). Pieśń ma charakter pouczający i wychowawczy. Postać św. Katarzyny ukazana jest jako wzór w okazywaniu czci Matce Najświętszej. Powtarzającym się motywem jest modlitwa do św. Katarzyny, by była nauczycielką w wierze: „mów, jak słuchać głosu Pana” (zwr. 2); „ucz wierności Bożej woli” (zwr. 3). „Uczysz serce dawać Bogu, / ręce swe uświęcać pracą, / niech dewizy twej zbawiennej / nigdy w sercu nie zatracę” (zwr. 5).

W porównaniu z wcześniejszymi tekstami w pieśni *Przed Niepokalaną kłęczysz* brakuje motywu pasyjnego charakteryzującego duchowość mistyczek, mimo, że wspomniany „Cudowny Medalik” (zwr. 4) na rewersie posiada krzyż z napisem I. M. (*Immaculata Maria*) i dwa serca: Jezusa z cierniami oraz Maryi przebite mieczem (Bcz, 12–31). Autorka słów pieśni skupiła się na wybranej symbolice awersu przedstawiającego wizerunek Niepokalanej z wyciągniętymi ku ziemi ramionami i udzielającymi łaski.

Trudno jest dopatrzeć się związku pieśni z Eucharystią, mimo że została zakwalifikowana do wykonywania we Mszy św. W pieśni, Katarzyna potraktowana jest jako pośredniczka i do niej są bezpośrednio kierowane prośby. Brakuje tu odniesień trynitarnych i doksologii. Wychwalana jest sama mistyczka z podkreśleniem jej silnego związku z Najświętszą Maryją Panną. Tekst wprowadzie mieści się w katolickiej doktrynie dotyczącej czci okazywanej świętym,

ale odwołuje się do pobożności ludowej, w której przeważają uznanie i zachwyty nad cnotami wybrańców Bożych oraz powtarzają się różnorodne błagania zanoszone do nich o orędownictwo i pomoc „w trudach życia codziennego” (zwr. 3). Przekonującym wyrazem takiej postawy są słowa refrenu: „... prosim zatroskani, / [...] wstawiaj się za nami. / [...] za mnie, za świat cały, prośby swoje wznos” (ref.). Występuje tu także wiara w skuteczność wstawiennictwa św. Katarzyny, która „pełna Bożej mocy” (zwr. 1) „u Maryi wszystko może[sz]” (zwr. 4).

Św. Faustyna Maria Kowalska, Apostolka Bożego Miłosierdzia

Helena Kowalska, dziewica (1905–1938), liturgicznie czczona 5 X, znana jako siostra Faustyna Maria ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia jest polską mistyczką. W zakonie przeżyła 13 lat, służąc Bogu i wspólnocie sióstr między innymi w Płocku, Wilnie i Krakowie. Prowadziła bogate życie wewnętrzne ożywiane przez wizje i objawienia głównie Jezusa (zob. Bcz, 10–05a). Heroiczność jej miłości stwierdzają słowa pieśni *Bóg otoczył tak Faustynę* (SK, nr 534, zwr. 1–4, s. 754).

Św. Faustyna „bezgranicznie” kochała Jezusa Chrystusa (zwr. 4). Oblubieńczy charakter relacji Faustyny z Bogiem wynikał nie tylko z jej ślubów zakonnych, ale i z wyjątkowej duchowej zażyłości zachodzącej między mistycznym Jezusem a konsekrowaną dziewicą. Mistyczka, pouczana przez ukazującego się jej Pana Jezusa i pod kierownictwem głównie bł. ks. Michała Sopoćki (zob. Ciereszko, 2002, s. 15), całkowicie i wzorowo ufała Bogu (por. SK, nr 534, zwr. 4).

U Faustyny podkreślana jest świętość miłości, jaka zachodzi między potężnym i doskonałym Bogiem a ukochanym przez niego stworzeniem. Bóg „otoczył [tak] Faustynę / swą światłością niepojętą” (zwr. 1). W oblubieńczej relacji inicjatywa miłości wychodzi od Boga. To On „na niebiańską wzniosł wyżynę / ukochaną swoją świętą” (zwr. 1).

Cechą wyróżniającą Faustynę od innych mistyczek jest położenie akcentu na postawę zaufania miłosierdziu Bożemu (zob. MRd, s. 60–61). Jej prosta miłość do świętego Oblubieńca wyraża się w pełnym oddaniu Mu i w całkowitym zdaniu się na Jego wolę. Zakorzenie takiej postawy dostrzega się w Pieśni nad Pieśniami (por. 8,6): „Ufność ponad śmierć silniejsza, / imię twoje wielkie, święte” (SK, nr 534, zwr. 3).

W krótkiej pieśni, zaproponowanej w *Śpiewniku Kościelnym*, mało miejsca poświęca się samej Świętej Zakonnicy, a więcej podaje się treści dotyczących objawienia i postawie, jaką katolik powinien przyjąć wobec Bożego miłosierdzia (por. Kowalska, 1993, s. 428n). Główne przesłanie duchowych przeżyć

sprowadza się do zadania otrzymanego przez Faustynę, której Pan Jezus „losy świata [jej] zawierzył, / w miłosierdzia swym ogromie” (zwr. 2). Autor pieśni stwierdza, że orędzie otrzymane przez Faustynę znalazło pozytywny odzew w katolickim społeczeństwie oraz uznanie u św. Jana Pawła II. Nawiązują do tego słowa: „W sercach naszych i papieża / wiara i nadzieja płonie” (zwr. 2).

W omawianej pieśni nie dostrzega się bezpośredniego związku z liturgią eucharystyczną. Tekst ma charakter chrystocentryczny w kontekście wzorowej postawy św. Faustyny. Jezus Chrystus wzywany jest jako Pośrednik i Dawca łask. Brak doksologii rekompensuje zwrot do Niego w błagalnej modlitwie: „Daj nam dzisiaj ufać Tobie / tak, jak ona Ci ufała” (zwr. 4).

Zakończenie

Wszystkie wspomniane mistyczki odznaczały się świętością, którą Kościół potwierdził i włączył do katolickiego kultu należnego osobom wyniesionym do chwały ołtarzy. Dominującą cnotą charakteryzującą je, a wspominaną w pieśniach, jest nadprzyrodzona miłość. Przemilczanie wiary u mistyczek, która jest fundamentem życia chrześcijańskiego, została potraktowana przez autorów tekstów, jako rzecz oczywista, więc nie uznali, by o tym pisać. Natomiast występują prośby skierowane do świętych mistyczek o wzrost wiary lub pomnożenie gorliwości w służbie Bożej.

We wszystkich pieśniach, wprawdzie z różnym natężeniem, powtarza się motyw o oblubieńczym charakterze relacji z Bogiem i szczególnej więzi z Jezusem Chrystusem. Realizacja miłości mistyczek dokonywała się na drodze złożonych ślubów czystości. Sześć z nich było dziewicami poświęconymi Bogu, a dwie wstąpiły do zakonu jako wdowy. Także wyjątkowa miłość św. Katarzyny Labouré do Niepokalanej znalazła swoje zorientowanie w ślubach zakonnych i dziewictwie ofiarowanym Chrystusowi.

Zestawienie treści pieśni ku czci wyżej omówionych mistyczek umożliwia nakreślenie spójnego obrazu objawiającego się im Jezusa Chrystusa. Począwszy od średniowiecza, uwielbiony Chrystus ukazuje się wybranym powiernicom i apostołom, jako cierpiący i konający Oblubieniec. W czasach nowożytnych przyjmuje wyrazy miłości w formie kultu Najświętszego Serca. W epoce romantyzmu Niepokalana Dziewica staje się wzorem oblubieńczej miłości Kościoła do Chrystusa. W latach kończącego się drugiego tysiąclecia chrześcijaństwa mistyczny Jezus przypomina się jako miłosierny Bóg przebaczący nawróconym grzesznikom.

To, co nadaje osobistego rysu poszczególnym mistyczkom wynika z ich głównego przesłania, które przekazują Kościołowi, w wyniku doświadczonych,

nadzwyczajnych, duchowych przeżyć. Ich głęboka miłość ku Ukrzyżowanemu uwrażliwia wspólnotę Kościoła na pasyjny aspekt miłości Boga do stworzenia. Dzięki tym treściom wzmacniany jest pośrednio ofiarny charakter Eucharystii jako fundament dojrzałej duchowości.

Wykaz pieśni

- Ozdoba Sieny*, t. i m.: ks. S. Ziemiański SJ (Ś.G.), w: ŚK, nr 443, zwr. 1–5, s. 635–636.
- Przed Niepokalaną klęczysz*, t.: s. A. Hryciuk SM, m.: ks. M. Michalec CM (Siedl. 1987), w: ŚK, nr 564, zwr. 1–5, s. 791.
- Trzymając lampę płonącą*, t.: hymn brewiarzowy (L.G.), m.: ks. W. Kałamarz CM, w: ŚK, nr 518, zwr. 1–5, s. 733–734.
- Bóg otoczył tak Faustynę*, t.: M. Skwarnicki (Ś.G.), m.: ks. S. Ziemiański SJ (Ś.G.), w: ŚK, nr 534, zwr. 1–4, s. 754.
- Święta Brygido przesławna*, t. i m.: ks. S. Ziemiański SJ (Ś.G.), w: ŚK, nr 486, zwr. 1–4, s. 691–692.
- Święta Małgorzato*, t. i m.: ks. S. Ziemiański SJ (Ś.G.), w: ŚK, nr 538, zwr. 1–4, s. 758–759.
- O święta Rito*, t. i m.: J. Liber, w: ŚK, nr 460, zwr. 1–4, s. 656–657.
- Tereso, Boga zwiastunko*, t.: hymn brewiarzowy (L.G.), m.: ks. W. Kałamarz CM, w: ŚK, nr 539, zwr. 1–6, s. 759–760.
- Żyjąc, Tereso, umierasz*, t.: hymn brewiarzowy (L.G.), m.: ks. W. Kałamarz CM, w: ŚK, nr 540, zwr. 1–5, s. 760–761.

Bibliografia

- Bafia Stanisław, 2020, *Hildegarda z Bingen 1098–1179. Nie o medycynie i muzyce*, Verbinum: Górna Grupa.
- Bartocha Waldemar, 2021, *Liturgia w relacji do duchowości i mistyki chrześcijańskiej*, Studia Elckie, t. 23, nr 3, s. 305–326.
- Benedykt XVI, 2011, *List apostolski „Porta fidei” (11.10.2012–24.11.2013)*, L’Osservatore Romano, wyd.pol., nr 12, s. 4–10.
- Benedykt XVI, 2012, *Doktorzy Kościoła*, Wydawnictwo: W Drodze.
- Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, 1988, opr. Stanisław Głowa SJ, Ignacy Bieda SJ, Poznań.
- Brewiarz.czytelnia*, 2023, w: *Brewiarz.pl* [online], dostęp: 16.05.2024, <<https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/...php3>>.
- Ciereszko Henryk, 2002, „*Bo na wieki Jego miłosierdzie*” (*Ps 136*). Ks. Michał Sopoćko o *Miłosierdziu Bożym*, Białystok.
- Czepakowska Iga, 2022, *Koncert pieśni św. Hildegardy z Bingen w wykonaniu Urszuli Psujek*, w: *Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie* [online], dostęp: 11.09.2023, <<https://jablonowopomorskie.pl/asp/koncert-piesni-sw-hildegardy-z-bingen-w-wykonaniu-urszuli-psujek,41,artykul,1,12535>>.
- Filek Jacek, 1985, *Doświadczenie mistyczne*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 4, Lublin, kol. 154n.
- Gogola Jerzy Wiesław, 2003, *Teologia komunii z Bogiem*, Kraków.
- Hudek Wiesław, 2015, (red. nacz.), *Zeszyt naukowy festiwalu Fide et Amore*, Studia Hildegardiana Sariansia, nr 2.

- Jan Paweł II, 1988, *List apostolski „Mulieris Dignitatem”* (15 VIII 1988), Rzym.
- Jan Paweł II, 1996, *Adhortacja apostolska „Vita consecrata”* (25 III 1996), Rzym.
- Jan Paweł II, 1999, *List motu proprio ogłaszający św. Brygidę Szwedzką św. Katarzynę ze Sieny i św. Teresę Benedyktę od Krzyża Współpatronkami Europy* (1 X 1999), Rzym.
- Janus Katarzyna Joanna, 2022, *Łacińskie średniowieczne hymny i ich polskie przekłady w liturgii. Koegzystencja słowa i muzyki. Eksplicacja filologiczna*, Liturgia Sacra, t. 29, nr 1, s. 263–285.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Instrukcja o muzyce kościelnej*, (14 X 2017), w: *Konferencja Episkopatu Polski* [online], dostęp: 31.01.2023, <<https://episkopat.pl/instrukcja-konferencji-episkopatu-polski-o-muzyce-koscielnej/>>.
- Kowalczyk Marta, 2015, *Święta Brygida Szwedzka i jej przesłanie religijne w świetle objawień zawartych w „Revelationes”*, Verbinum: Górna Grupa.
- Kowalska Faustyna, 1993, *Dzienniczek. Miłosierdzie Boże w mojej duszy*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa.
- Liturgia Godzin*, 1984–1988, t. 1–4, Pallottinum.
- Liturgia Godzin. Dodatkowe teksty o świętych*, 2014, Pallottinum.
- Malec-Suwara Beata, 2019, *Pierwsze w Polsce Sanktuarium św. Rity*, Gość Niedzielny, nr 20, s. 70–73.
- Matusiak Błażej, 2003, *Hildegarda z Bingen. Teologia muzyki*, Wydawnictwo Haminy, Kraków.
- Misiurek Jerzy, 1996, *Wielkie mistyczki Kościoła*, Lublin.
- Mszal rzymski dla diecezji polskich*, 1986, Pallottinum.
- Mszal rzymski dla diecezji polskich. Msze własne o świętych. Dodatek*, 2008, Pallottinum.
- Pius IX, 1854, Bulla „*Ineffabilis Deus*” (08 XII 1854), w: *Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, opr. Stanisław Głowa SJ, Ignacy Bieda SJ, Poznań 1988.
- Pius XII, 1950, *Konstytucja apostolska „Munificentissimus Deus” (01.11.1950)*, w: *Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, opr. Stanisław Głowa SJ, Ignacy Bieda SJ, Poznań 1988.
- Chcę widzieć Boga. 500-lecie urodzin św. Teresy od Jezusa Doktora Kościoła. Album II*, 2014, Flos Carmeli, CD.
- Rakocy Waldemar CM, 2015, *Cudowny medalik*, Paulistki.
- Siedlecki Jan, 2020, *Śpiewnik kościelny*, W. Kałamarz CM (red.), cz. 1. Kraków.
- Urbanek Zofia, 2023a, „*Cały Kościół rumieni się z radości*”. *Hymn ku czci Maryi, napisany przez Hildegardę z Bingen*, w: *misyjne.pl* [online], dostęp: 11.09.2023, <<https://misyjne.pl/przerwa-artykul/cal-y-kosciol-rumieni-sie-z-radosci-poznaj-przepiekny-hymn-ku-czci-maryi-napisany-przez-hildegarde-z-bingen-wideo/>>.
- Urbanek Zofia, 2023b, *Hildegarda z Bingen. Kobieta, która zmieniła oblicze Kościoła*, w: *misyjne.pl* [online], dostęp: 05.10.2023, <<https://misyjne.pl/hildegarda-z-bingen-kobieta-ktora-zmieni-la-oblicze-kosciola/>>.
- Urbański Stanisław, 1999, *Teologia życia mistycznego. Studium polskiej mistyki (1914–1939)*, Warszawa.
- Wiater Elżbieta, 2021, *Mistyczki i wojowniczk. Kobiety, które zmieniły Kościół*, Wydawnictwo WAM: Kraków.

Holy mystics in Polish-language liturgical songs according to the Church Songbook after 2020

Summary: Fr. J. Siedlecki's nationwide Church Songbook includes nine songs dedicated to eight saintly mystics of the Roman Catholic Church. These are: O ornament of Siena, ŚK, p. 635; O Saint Rita, ŚK, p. 656; Saint Brigid the Glorious, ŚK, p. 691; Holding the burning lamp, ŚK, p. 733; God surrounded Faustina in such a way, ŚK, p. 755; Saint Margaret, confidante of the Lord, ŚK, p. 758; Teresa, heraldess, ŚK, p. 759; Living, Teresa, you die, ŚK, p. 760; Before the Immaculate you kneel, ŚK, p. 790.

A common motif in all the songs is the emphasised exceptional love of the mystics for the Lord Jesus, which revitalises the faith of praying Catholics and stimulates them to greater religious fervour. A frequent motif is the recollection of the passion of the Lord Jesus, which is deeply experienced by the mystics. With this content, the sacrificial character of the Eucharist, which is the foundation of a mature spirituality, is reinforced.

Keywords: liturgical songs, mysticism, Siedlecki's *Śpiewnik Kościelny*, Hildegard of Bingen, Bridget of Sweden, Catherine of Siena, Rita of Cascia, Teresa of Jesus, Margaret Mary Alacoque, Catherine Labouré, Faustina Maria Kowalska.

Wykaz skrótów

- BF – *Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, 1988, opr. Stanisław Głowa SJ, Ignacy Bieda SJ, Poznań.
- Bcz – *Brewiarz.czytelnia*, 2023, w: *Brewiarz.pl* [online].
- IoMK 2017 – Konferencja Episkopatu Polski, *Instrukcja o muzyce kościelnej*, (14.10.2017).
- LG I–IV – *Liturgia Godzin*, 1984–1988, t. I–IV, Pallottinum.
- LGd – *Liturgia Godzin. Dodatkowe teksty o świętych*, 2014; Pallottinum.
- MR – *Mszal rzymski dla diecezji polskich*, 1986, Pallotynem.
- MRd – *Mszal rzymski dla diecezji polskich. Msze własne o świętych. Dodatek, wyd. 2*, 2008, Pallottinum.
- ŚK – Siedlecki Jan ks., 2020, *Śpiewnik kościelny*, pr. zb. red. W. Kałamarz CM, wyd. 41, cz. 1. Kraków.

